

BIOGRAFICKÝ
SLOVNÍK
ČESKÝCH
ZEMÍ

D–Die

ISČZ

HISTORICKÝ ÚSTAV AV ČR

BIOGRAFICKÝ SLOVNÍK ČESKÝCH ZEMÍ

D–Die

BSCZ

HISTORICKÝ ÚSTAV AV ČR

Knih vznikla s laskavým přispěním společnosti Zentiva, a. s.

ZENTIVA

Redakce:

Jana Brabencová

Marcella Husová

Marie Makariusová

Jiří Martínek

Gustav Novotný

Pavla Vošahlíková – vedoucí projektu

© Doc. PhDr. Pavla Vošahlíková, DrSc., za autorský kolektiv Biografického slovníku českých zemí
Historického ústavu AV ČR, 2009

© Libri, 2009

ISBN 978-80-7277-415-9

ISBN 80-7277-214-7 (soubor)

ISBN 80-7277-215-5 (1. sv.)

ISBN 80-7277-252-X (2. sv.)

ISBN 80-7277-287-2 (3. sv.)

ISBN 80-7277-299-6 (4. sv.)

ISBN 80-7277-309-7 (5. sv.)

ISBN 978-80-7277-239-1 (6. sv.)

ISBN 978-80-7277-248-3 (7. sv.)

ISBN 978-80-7277-257-5 (8. sv.)

ISBN 978-80-7277-366-4 (9. sv.)

ISBN 978-80-7277-367-1 (10. sv.)

ISBN 978-80-7277-368-8 (11. sv.)

OBSAH

Struktura slovníkového hesla	VII
Seznam zkratek	VIII
Seznam autorů hesel	XV
Redakční rada	XVII
Biografický slovník českých zemí: D–Die	105

STRUKTURA SLOVNÍKOVÉHO HESLA (BIOGRAMU)

1. *Záhlaví.* Obsahuje příjmení a jméno (křestní), má-li osobnost více jmen, uvádějí se nezkráceně všechna a v závorce další možné varianty. Dále záhlaví obsahuje datum (den, měsíc, rok) a místo narození a úmrtí. Nejsou-li tato data v úplnosti známa, registrují se pouze údaje zjištěné a ověřené. Následuje výstižná a obecně srozumitelná definice profese nebo veřejného působení osobnosti.

2. *Životopisná a hodnotící část.* Tvoří hlavní část biografického hesla. Obsahuje stručný životopis se základními chronologicky řazenými daty o vzdělání, profesní a veřejné činnosti, o místech působení, dosažených titulech, hodnostech, významnějších cenách a vyznamenáních aj. s výstižnou charakteristikou a zhodnocením této činnosti v historických, společensko-politických a kulturních souvislostech. Životopisná a hodnotící část jsou účelově propojeny. Užívá se úsporného slovníkového slohu a zpravidla minulého času.

3. *Bibliografická část.* Pod zkratkou „**D:**“ je uveden výběrově seznam vlastních prací, u uměleckých osobností hlavní výtvarná a architektonická díla, výstavy, hudební opusy, režijní práce, role apod. v chronologickém řazení. Pod zkratkou „**L:**“ je výběrově zařazena základní literatura o osobnosti s případnými odkazy na jiná lexikální díla nebo na jiné prameny použité ke zpracování hesla. Místo vydání díla se uvádí v souladu s lexikografickými zvyklostmi zpravidla u zahraničních publikací. Pod zkratkou „**P:**“ jsou základní informace o uložení písemné pozůstalosti, pokud je zásadního významu, a o dalších památkách vztahujících se k osobnosti.

SEZNAM ZKRATEK

ZKRATKY INSTITUCÍ

AMU	Akademie múzických umění
AMZV	Archiv ministerstva zahraničních věcí
ANM	Archiv Národního muzea
AV ČR	Akademie věd České republiky
AVU	Akademie výtvarných umění
BBC	British Broadcasting Corporation
ČAVU	Česká akademie věd a umění
ČAZ	Česká akademie zemědělská
ČČK	Československý (Český) červený kříž
ČF	Česká filharmonie
ČFVU	Československý (Český) fond výtvarných umění
ČKD	Českomoravská Kolben-Daněk
ČNB	Česká národní banka
ČNR	Česká národní rada
ČOS	Československá (Česká) obec sokolská
ČR	Česká republika
ČSAV	Československá akademie věd
ČSAZ	Československá akademie zemědělská
ČSL	Československá strana lidová
ČSNS	Československá strana národně socialistická
ČSR	Československá republika, Československo
ČSS	Československá strana socialistická
ČSSD	Československá (Česká) strana sociálně demokratická
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSTV	Československý svaz tělesné výchovy
ČTK	Československá (Česká) tisková kancelář
ČVŠT	Česká vysoká škola technická
ČVTS	Československá vědecko-technická společnost
ČVUT	České vysoké učení technické
DAMU	Divadelní fakulta Akademie múzických umění
DTJ	Dělnická tělocvičná jednota
FAMU	Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění
FDTJ	Federace dělnických tělocvičných jednot
Gestapo	Geheime Staatspolizei (Tajná státní policie)
GHMP	Galerie hlavního města Prahy
HAMU	Hudební fakulta Akademie múzických umění
IBBY	International Board of Books for Young People
JAMU	Janáčkova akademie múzických umění
JUV	Jednota umělců výtvarných
KČSN	Královská česká společnost nauk
KSČ	Komunistická strana Československa
LA NM	Literární archiv Národního muzea
LA PNP	Literární archiv Památníku národního písemnictví

ME	mistrovství Evropy
MG	Moravská galerie
MHMP	Muzeum hlavního města Prahy
MNO	ministerstvo národní obrany
MS	mistrovství světa
MU	Masarykova univerzita
MV	ministerstvo vnitra
MZA	Moravský zemský archiv
MZLU	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita
MZM	Moravské zemské muzeum
MZV	ministerstvo zahraničních věcí
NA	Národní archiv (do roku 2004 SÚA)
ND	Národní divadlo
NDR	Německá demokratická republika
NF	Národní fronta
NG	Národní galerie
NK	Národní knihovna
NM	Národní muzeum
NOÚZ	Národní odborová ústředna zaměstnanecká
NS	Národní shromáždění
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Německá nacionálně socialistická dělnická strana)
NTM	Národní technické muzeum
NV	národní výbor
OH	olympijské hry
ON	Obrana národa
OŽK	Obchodní a živnostenská komora
p. a.	podnikový archiv
PÚ	Politické ústředí
PVVZ	Petiční výbor Věrní zůstaneme
RAF	Royal Air Force
ROH	Revoluční odborové hnutí
SA	Sturmabteilung (Úderný oddíl)
SAV	Slovenská akademie věd
SČSP	Svaz československo-sovětského přátelství
SČUG	Sdružení českých umělců a grafiků. Galerie Hollar
SD	Sicherheitsdienst (Bezpečnostní služba)
SdP	Sudetendeutsche Partei (Sudetoněmecká strana)
SIA	Spolek československých inženýrů a architektů
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SNR	Slovenská národní rada
SOA	státní oblastní archiv
SokA	státní okresní archiv
SPB	Svaz protifašistických bojovníků
SR	Slovenská republika
SRN	Spolková republika Německo
SS	Schutzstaffel (Ochranný oddíl)
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
SÚA	Státní ústřední archiv (od roku 2005 NA)
SVU	Svaz výtvarných umělců
UB	Umělecká beseda
ÚČL	Ústav pro českou literaturu AV ČR
UJEP	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně

UK	Univerzita Karlova
UMPRUM	Uměleckoprůmyslová škola
ÚNV	Ústřední národní výbor
UP	Univerzita Palackého
UPM	Uměleckoprůmyslové muzeum
USA	Spojené státy americké
ÚV	ústřední výbor
ÚVOD	Ústřední vedení odboje domácího
ÚVTI	Ústředí vědeckotechnických informací
ÚVTIZ	Ústředí vědeckotechnických informací pro zemědělství
VHA	Vojenský historický archiv
VHM	Vojenské historické muzeum
VHS	Vlastenecko-hospodářská společnost
VŠE	Vysoká škola ekonomická
VŠCHT	Vysoká škola chemicko-technologická
VŠT	Vysoká škola technická
VŠUP	Vysoká škola uměleckoprůmyslová
VŠZ	Vysoká škola zemědělská
VTS	Vědecko-technická společnost
VÚA	Vojenský ústřední archiv
VUT	Vysoké učení technické
YMCA	Young Men's Christian Association
YWCA	Young Women's Christian Association
ZA	Zemský archiv
ZM	Zemědělské muzeum
ZNV	Zemský národní výbor

SEZNAM ZKRATEK K POUŽITÉ LITERATUŘE

- AČA** – Almanach České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, sv. 1–50, Praha 1891–1940.
- AČL** – Michal Navrátil, Almanach českých lékařů, Praha 1913.
- AČP** – Michal Navrátil, Almanach českých právníků, Praha 1930.
- ADB** – Allgemeine Deutsche Biographie, d. 1–56, Leipzig 1875–1912.
- Adler** – Adler. Zeitschrift für Genealogie und Heraldik (1881–1883 Monatsblatt des Heraldisch-Genealogischen Vereines „Adler“; 1883–1925 Monatsblatt der [k. k.] Heraldischen Gesellschaft „Adler“; 1926–38 Monatsblatt der Heraldisch-Genealogischen Gesellschaft „Adler“; 1939–44 Adler. Monatsblatt der Vereine für Sippenforschung in der Ostmark), Wien 1881–.
- Album representantů** – Album representantů všech oborů veřejného života československého, ed. F. Sekanina, Praha 1927.
- AMM** – Acta Musei Moraviae, viz ČMZM.
- AR** – Archeologické rozhledy, Praha 1949–.
- Architekti** – Pavel Vlček a kol., Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách, Praha 2004.
- AUC** – Acta Universitatis Carolinae, Praha 1960–.
- Balling 1** – Mads Ole Balling, Von Reval bis Bukarest. Statistisch-Biographisches Handbuch der Parlamentarier der deutschen Minderheiten in Ostmittel- und Südosteuropa 1919–1945, d. 1–2, Kopenhagen 1991.
- Bartoš: PD činohra** – Jan Bartoš, Prozatímní divadlo a jeho činohra, Praha 1937.
- Bartoš: PD opera** – Josef Bartoš, Prozatímní divadlo a jeho opera, Praha 1938.
- BHDE** – Biographisches Handbuch der deutschen Emigration, d. 1–3, München 1999.
- BHJb** – Berg- und Hüttenmännisches Jahrbuch der k. k. Montan-Lehranstalt zu Leoben und Příbram, Wien 1851–1937.
- Bílková** – Pavla Bílková, Biografický slovník techniků, manažerů a hospodářských pracovníků, kteří se zasloužili o rozvoj ostravsko-karvinského revíru před rokem 1918, in: Studie o Těšínsku 7, 8. Okresní vlastivědné muzeum Český Těšín 1979 až 1980.
- Birk** – Alfred Birk, Die Deutsche Technische Hochschule in Prag 1806–1931, Prag 1931.
- BJB** – Rudolf M. Wlaschek, Biographia Judaica Bohemiae, Dortmund 1995.

- BL** – Biographisches Lexikon zur Geschichte der Böhmisches Länder, d. 1–3 (A–S), München – Wien 1979–.
- BLDMF** – Ludmila Hlaváčková, Petr Svobodný, Biographisches Lexikon der deutschen Medizinischen Fakultät in Prag 1883–1945, Praha 1998.
- BLS** – Biografický lexikón Slovenska, d. 1–3 (A–H), Martin 2002–.
- Bohemia** – Bohemia. Jahrbuch des Collegium Carolinum, od 1980 jako Zeitschrift für Geschichte und Kultur der Böhmisches Länder, München 1960–.
- BOS** – Český slovník bohovědný, ed. Josef Tumpach, Antonín Podlaha, d. 1–5 (A–Itálie), Praha 1912–1930.
- Brockhaus** – Der Grosse Brockhaus. Handbuch des Wissens, sv. 1–20, Leipzig 1928–1935 (15. vyd.).
- Brockhaus D** – Dodatky, d. 21, Leipzig 1936 (15. vyd.).
- BSPLF** – Biografický slovník pražské lékařské fakulty 1348–1939, d. 1–2, Praha 1988–1993.
- Catalogus cleri** – Catalogus venerabilis cleri saecularis et regularis archidioeceseos Pragensis pro anno Domini 1741–.
- César – Černý** – Jaroslav César, Bohumil Černý, Politika německých buržoazních stran v Československu v letech 1918–1938, d. 1–2, Praha 1962.
- Cyril** – Cyril, český hudební časopis, Praha 1874–1948.
- Czeike** – Felix Czeike, Historisches Lexikon Wien in 6 Bänden, Wien 2004.
- Czikann** – Johann J. H. Czikann, Franz Graeffler, Oesterreichische National-Encyklopaedie, oder alphabetische Darlegung der wissenschaftlichsten Eigenthümlichkeiten des österreichischen Kaiserthumes..., d. 1–6, Wien 1835–1837.
- Čaňová** – Eliška Čaňová, Slovník představitelů katolické církevní správy v Čechách v letech 1848–1918, Praha 1995.
- Čas. mineral. geol.** – Časopis pro mineralogii a geologii, Praha 1956–1992.
- ČAVU** – Alena Šlechtová, Josef Levora, Členové České akademie věd a umění 1890–1952, 2. vyd., Praha 2004.
- ČBS** – Československý biografický slovník, Praha 1992.
- ČCH** – Český časopis historický (1950–1989 jako Československý časopis historický), Praha 1895–.
- ČL** – Český lid, Praha 1891–.
- ČLČ** – Časopis lékařů českých, Praha 1862–.
- ČMM** – Časopis Matice moravské, Brno 1869–.
- ČMZM** – Časopis Moravského zemského musea (Acta Musei Moraviae), Brno 1901–.
- ČNM** – Časopis Národního muzea (1827–1830 jako Časopis Společnosti Vlastenského museum v Čechách; 1831–1854 jako Časopis Českého museum; 1855–1922 jako Časopis Musea Království českého; 1923– jako Časopis Národního musea), Praha 1827–.
- Čornejová – Fechtnerová** – Ivana Čornejová, Anna Fechtnerová, Životopisný slovník Pražské univerzity. Filozofická a Teologická fakulta 1654–1773, Praha 1986.
- ČS** – Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století, 2. vyd., Praha 1982.
- ČsB** – Československo – Biografie, d. 1–3, 1936–1941.
- Čs. neurol.** – Československá neurologie a neurochirurgie, Praha 1904–.
- ČSPSČ** – Časopis společnosti přátel starožitností českých, Praha 1893–1963, 2008–.
- ČVUT** – František Jílek, Václav Lomič, Dějiny Českého vysokého učení technického, d. 1, sv. 1–2, Praha 1973, 1978.
- DA** – Deutsche Arbeit. Monatsschrift für das geistige Leben der Deutschen in Böhmen, sv. 1–18, Praha 1901–1918.
- DaS (ĎaS)** – Dějiny a současnost, Praha 1959–1969; 1990–.
- Dalibor** – Dalibor, český hudební časopis, Praha 1879–1913; 1919–1927.
- DBE** – Deutsche Biographische Enzyklopädie, d. 1–10, München 1995–1999.
- DČD** – Dějiny českého divadla, d. 1–4, Praha 1968–1983.
- DČVU** – Dějiny českého výtvarného umění, d. 1–6, Praha 1984–2007.
- DČŽ** – Milena Beránková, Fraňo Ruttkay, Dějiny československé žurnalistiky, d. 1–2, Praha 1981–1984.
- Dlabač** – Gottfried Johann Dlabacz, Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien, d. 1–3, Prag 1815.
- DLČ** – Jan Jakubec, Dějiny literatury české, d. 1–2, Praha 1929, 1934.
- DUK** – Dějiny Univerzity Karlovy, d. 1–4, Praha 1995–1999.
- DVT** – Dějiny věd a techniky, Praha 1968–.
- EBL** – Josef Weinmann, Egerländer Biographisches Lexikon, d. 1–2, Bayreuth 1985–1987.
- EČVU** – Emanuel Poche, Encyklopedie českého výtvarného umění, Praha 1975.
- EJ** – Antonín Matzner, Ivan Poledňák, Igor Wasserberger, Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. Část jmenná: Československá scéna, Praha 1990.

- ESL** – Encyklopédia Slovenska, d. 1–6, Bratislava 1977–1982.
- ETK 1** – Encyklopedie tělesné kultury, d. 1–2, Praha 1963–1964.
- ETK 2** – Encyklopedie tělesné kultury, d. 1–2, Praha 1988.
- Ficek** – Viktor Ficek, Biografický slovník širšího Ostravska, seš. 1–5, Opava 1972–1983.
- FP** – Šárka Bartošková, Luboš Bartošek, Filmové profily. Českoslovenští scenáristé, režiséři, kameramani, hudební skladatelé a architekti hraných filmů, Praha 1986.
- FPH** – Šárka Bartošková, Luboš Bartošek, Filmové profily 2. Českoslovenští filmoví herci, d. 1–2, Praha 1990.
- FRB** – Fontes rerum Bohemicarum. Prameny dějin českých, ed. Josef Emler, Praha 1873–.
- Giebisch – Gugitz** – Hans Giebisch, Gustav Gugitz, Bio-bibliographisches Literaturlexikon Österreichs von den Anfängen bis zur Gegenwart, Wien 1964.
- GIÖ** – Die Grossindustrie Österreichs, d. 1–6, Wien 1898.
- Grove** – The New Grove Dictionary of Music and Musicians, d. 1–29, London 2001.
- Grove Opera** – The New Grove Dictionary of Opera, d. 1–4, London 1992, 1994.
- Heller** – Hermann Heller, Mährens Männer der Gegenwart. Biographisches Lexikon, d. 1–4, Brünn 1885–1892 (1. d., 2. rozš. vyd. 1912).
- Hudební věda** – sborník hudebních vědeckých prací Kabinetu pro soudobou hudbu, Praha 1961–1963, od 1964 jako časopis.
- HS** – Československý hudební slovník osob a institucí, d. 1–2, Praha 1963, 1965.
- HSN** – František Sitenský, Hospodářský slovník naučný, d. 1–4, Praha 1905–1924.
- ISN** – Nový velký ilustrovaný slovník naučný, d. 1–17 + 3 dodatky, Praha 1932–1934.
- Jaksch** – Friedrich Jaksch, Lexikon sudetendeutscher Schriftsteller und ihrer Werke für die Jahre 1900–1929, Reichenberg 1929.
- Jakubcová** – Alena Jakubcová, Starší divadlo v českých zemích do konce 18. století. Osobnosti a díla, Praha 2007.
- Jireček** – Josef Jireček, Rukověť k dějinám literatury české do konce XVIII. věku, d. 1–2, Praha 1875–1876.
- JSH** – Jihočeský sborník historický, České Budějovice 1928–.
- Kalckbrenner** – Erich Kalckbrenner, Personalbibliographien der Professoren und Dozenten der Philosophischen Fakultät der Karl-Ferdinands-Universität in Prag im Zeitraum von 1654–1720 mit biographischen Angaben und mit zusammenfassendem Überblick, Med. Diss., Erlangen – Nürnberg 1972.
- Kejzlar** – Josef Kejzlar a kol., Dějiny textilní výroby v České Skalici. Sborník studií, Dvůr Králové nad Labem – Ústí nad Orlicí 1987.
- Knapík** – Jiří Knapík, Kdo byl kdo v naší kulturní politice 1948–1953, Praha 2002.
- Knauer** – Oswald Knauer, Das österreichische Parlament von 1848–1966, Wien 1969.
- Knihopis** – Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce 18. století, 1925–1946, ed. Zdeněk Tobolka, Praha 1950–1967, Dodatky, ed. František Horák, 1994–.
- Knížák** – Milan Knížák, Encyklopedie výtvarníků loutkového divadla v Českých zemích a na Slovensku od vystopovatelné minulosti do roku 1950, d. 1 (A–L), d. 2 (M–Ž), Hradec Králové 2005.
- Kolář Elity** – Politická elita meziválečného Československa 1918–1938. Kdo byl kdo, ed. František Kolář a kol., Praha 1998.
- Koleška** – Zdeněk Koleška, Seznam biografii československých entomologů, in: Zprávy Československé společnosti entomologické při ČSAV, seš. 15–28, Praha 1979–1991. Dodatky in: Klapalekiana, seš. 29 a 34, Praha 1993 a 1998.
- Koerting** – Walther Koerting, Die Deutsche Universität in Prag. Die letzten hundert Jahre ihrer Medizinischen Fakultät, Bonn 1968.
- Kosch** – Wilhelm Kosch, Deutsches Theater-Lexikon, d. 1–, Klagenfurt – Wien 1953–.
- Kosch Lit** – Deutsches Literatur-Lexikon. Biographisches und bibliographisches Handbuch. Begründet von Wilhelm Kosch, 22 d. + 6 d. dodatků, Bern – München 1968–.
- Kosch Staatshandbuch** – Wilhelm Kosch, Biographisches Staatshandbuch. Lexikon der Politik, Presse und Publizistik, d. 1–2, Bern 1963.
- KRL** – Karl J. Kutsch, Leo Riemens, Großes Sängerlexikon, d. 1–5, 3. vyd., München 1997.
- KSN** – Komenského slovník naučný, d. 1–10, Praha 1937–1938.
- Kudělka – Šimeček** – Milan Kudělka, Zdeněk Šimeček a kol., Československé práce o jazyce, dějinách a kultuře slovanských národů od roku 1760. Bio-bibliografický slovník, Praha 1972.
- Kunc** – Jaroslav Kunc, Slovník soudobých českých spisovatelů. Krásné písemnictví v letech 1918–1945, d. 1–2, Praha 1945.
- Kutnar** – František Kutnar, Jaroslav Marek, Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví, 2. vyd., Praha 1997.
- LČL** – Lexikon české literatury. Osobnosti, díla, instituce, d. 1; 2, sv. 1–2; 3, sv. 1–2; 4, sv. 1–2, Praha 1985–2008.
- LDM** – Lexikon zur deutschen Musikkultur Böhmen, Mähren, Sudetenschlesien, d. 1–2, München 2000.

- Lišková** – Marie Lišková, Slovník představitelů zemské samosprávy v Čechách v letech 1861–1913, Praha 1994.
- Maasburg** – Geschichte der obersten Justizstelle in Wien (1749–1848), ed. Michael Friedrich Maasburg, Prag 1879.
- MČE** – Malá československá encyklopedie, d. 1–6, Praha 1984–1987.
- MGG** – Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Allgemeine Enzyklopädie der Musik, ed. L. Finscher, Fr. Blume, d. 1–8, 2. vyd., Kassel 1994– (Personenteil 1999–).
- MSA** – Mitteilungen des Sudetendeutschen Archivs, seš. 1–125, München 1971–1996.
- MSB** – Ladislav Skala, Malý slovník biografí, d. 1–6, Praha 1988–1991.
- MSN** – Masarykův slovník naučný, d. 1–7, Praha 1925–1933.
- MVGDB** – Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen, seš. 1–82, Prag 1862–1944.
- Myška** – Milan Myška a kol., Historická encyklopedie podnikatelů Čech, Moravy a Slezska, Ostrava 2003.
- Národní album** – Národní album. Sbírka podobizen a životopisů českých lidí prací a snahami vynikajících i zasloužilých, Praha b. d. [1899].
- NBS** – Nowy biografiski słownik k stawiznam a kulturje Serbow, Budyšin 1984.
- ND a jeho předchůdci** – Národní divadlo a jeho předchůdci. Slovník umělců a divadel Vlastenského, Stavovského, Prozatímního a Národního, Praha 1988.
- NDB** – Neue Deutsche Biographie, d. 1–, München 1953–.
- NGS** – Naučný geologický slovník, ed. J. F. Svoboda, 2. díl, Praha 1961.
- NÖB** – Neue Österreichische Biographie 1815–1918, begr. v. A. Bettelheim, část 1, d. 1–9, Wien 1923–1956, část 2, d. 1, Wien 1925.
- NEČVU** – Nová encyklopedie českého výtvarného umění, d. 1–2, ed. Anděla Horová, Praha 1995.
- NEČVUD** – Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Dodatky, ed. Anděla Horová, Praha 2006.
- ÖAW Almanach** – Almanach der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, sv. 1–67, Wien (1851–1917 jako Almanach der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, sv. 68–96, 1918–1946 [1948] jako Almanach der Akademie der Wissenschaften, sv. 97–, 1947[8]–).
- ÖBL** – Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950, d. 1– (A–S), Wien 1957–.
- ODS** – Ottův divadelní slovník, Praha 1919.
- OSN** – Ottův slovník naučný. Ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí, d. 1–28, Praha 1888–1909.
- OSND** – Ottův slovník naučný nové doby. Dodatky k Ottovu slovníku naučnému, d. 1–6, Praha 1930–1943.
- Österreich Lexikon** – Österreich Lexikon in zwei Bänden, ed. R. Bamberger, Wien 1995.
- ÖZBH** – Österreichische Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen, Wien 1853–1914.
- PA** – Památky archeologické a místopisné, Praha 1855–, od 1949 jako Památky archeologické.
- Pazdírek** – Pazdírkův hudební slovník naučný II. Část osobní, d. 1–2, ed. G. Černušák, V. Helfert, B. Štědroň, Brno 1933–1937.
- Pejskar** – Jožka Pejskar, Poslední pocta. Památník na zemřelé československé exulanty, sv. 1–4, Zürich 1982–1994.
- Podlaha, Posvátná místa** – Antonín Podlaha, Posvátná místa Království českého, sv. 1–7, Praha 1907–1913.
- Podlaha, Soupis památek** – Antonín Podlaha, Soupis památek historických a uměleckých v království českém od pravěku do počátku 19. století, sv. 1–28, Praha 1898–1908.
- Poggendorff** – Johann C. Poggendorff, Biographisch-literarisches Handwörterbuch zur Geschichte der exacten Wissenschaften..., d. 1–, Leipzig – Berlin 1863–.
- Priekopníci** – Ján Tibenský, Ondrej Pöss a kol., Priekopníci vedy a techniky na Slovensku 3, Bratislava 1999.
- PSB** – Polski słownik biograficzny, d. 1–, Kraków 1935–.
- PSD** – Příruční slovník k dějinám KSČ, d. 1–2, Praha 1964.
- PSN** – Příruční slovník naučný, d. 1–4, Praha 1962–1967.
- RHB** – Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě, d. 1–5, ed. Antonín Truhlář, Karel Hrdina, Josef Hejnic, Jan Martínek, Praha 1966–1982.
- Riemann** – Hugo Riemanns Musiklexikon, d. 1–2, Berlin 1929 (11. vyd.).
- RSN** – Slovník naučný, d. 1–10, ed. F. L. Rieger, Praha 1860–1872.
- Saur** – Saur allgemeines Künstlerlexikon der bildenden Künstler aller Zeiten und Völker, ed. Günther Meißner, d. 1–, Leipzig 1992– (d. 1–3 též jako: Allgemeines Künstler-Lexikon, ed. G. Meißner, München – Leipzig 1983–1990).
- Sbb. Wien** – Sitzungsberichte der (Kaiserlichen) Akademie der Wissenschaften in Wien, mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse, sv. 1–156, Wien 1848–1947.
- SBS** – Slovenský biografický slovník, d. 1–6, Martin 1986–1994.

- SČF** – Slovník českých filozofů, Brno 1998.
- SČL** – Slovník české literatury 1970–1981, Praha 1985.
- SČS** – Slovník českých spisovatelů od roku 1945, ed. Pavel Janoušek, d. 1–2, Praha 1995–1998.
- SČSVU** – Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–1997, d. 1–, Ostrava 1998–.
- SDLČ** – Arne Novák, Stručné dějiny literatury české, Olomouc 1946.
- Sklenář** – Karel Sklenář, Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů, Praha 2005.
- Slezsko** – Biografický slovník Slezska a severní Moravy, d. 1–, Opava – Ostrava 1993–.
- SPFFBU** – Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, Brno 1952–.
- Sudetenland** – Sudetenland. Böhmen-Mähren-Schlesien. Vierteljahrschrift für Kunst, Literatur, Wissenschaft und Volkstum, München 1960–.
- Thieme – Becker** – Ulrich Thieme, Felix Becker (ed.), Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart, d. 1–37, Leipzig 1907–1950.
- Toman** – Prokop Toman, Nový slovník československých výtvarných umělců, d. 1–2, Praha 1947.
- Toman D** – Prokop Toman, Prokop H. Toman, Dodatky ke slovníku československých výtvarných umělců, Praha 1955.
- Tomeš** – Josef Tomeš a kol., Český biografický slovník XX. století, d. 1–3, Praha 1999.
- VČAZ** – Věstník Československé akademie zemědělské, 1925–1953 (dále jako Věstník Československé akademie zemědělských věd, 1954–).
- Věstník AV ČR** – Věstník Akademie věd České republiky, Praha 1993–.
- Věstník ČAVU** – Věstník České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1892–1917; Věstník České akademie věd a umění, Praha 1918–1952. Dále jako
- Věstník ČSAV** – Věstník Československé akademie věd, Praha 1953–1992. Dále jako
- Věstník KČSN** – Věstník Královské české společnosti nauk, Praha 1888–1952.
- Voit** – Petr Voit, Encyklopedie knihy – knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století, Praha 2007.
- Vollmer** – Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler des 20. Jahrhunderts, d. 1–6, Hans Vollmer (ed.), Leipzig 1953–1962.
- VVM** – Vlastivědný věstník moravský, Brno 1946–.
- Wininger** – Salomon Wininger, Große Jüdische National-Biographie mit mehr als 8000 Lebensbeschreibungen namhafter jüdischer Männer und Frauen aller Zeiten und Länder, sv. 1–6, Czernowitz 1925–1936.
- Wurzbach** – Constantin Wurzbach, Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich, enthaltend die Lebensskizzen derjenigen Personen, welche seit 1750 in den österreichischen Kronländern gelebt und gewirkt haben, d. 1–60, Wien 1856–1891; Register zu den Nachträgen, 1923.
- ZGLM** – Zeitschrift des deutschen Vereines für die Geschichte Mährens und Schlesiens, Brünn 1897–1941 (dále jako Zeitschrift für Geschichte und Landeskunde Mährens, Brünn 1942–1944).

SEZNAM AUTORŮ HESEL

PhDr. Balcárek, Pavel, Brno
Prof. PhDr. Bláhová, Marie, DrSc., Filozofická fakulta UK Praha
PhDr. Brabencová, Jana, Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
Mgr. Březina, Vladimír, Ph. D., Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Brno
Mgr. Burda, Tomáš, Lhota pod Libčany
MUDr. Čech, Pavel, 3. lékařská fakulta UK Praha
Ing. Čepl, Jaroslav, CSc., Výzkumný ústav bramborářský, s. r. o., Havlíčkův Brod
PhDr. Doskočil, Zdeněk, Ph. D., Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Praha
RNDr. Drábek, Pavel, Roztoky u Prahy
Doc. Mgr. Dubská, Alice, CSc., DAMU Praha
PhDr. Ďurčanský, Marek, Ph.D., Ústav dějin UK a Archiv UK Praha
Prof. PhDr. Fialová, Ingeborg, Dr., Filozofická fakulta UP Olomouc
PhDr. Fišer, Zdeněk, Moravské zemské muzeum Brno
PhDr. Hála, Vlastimil, CSc., Filozofický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
Doc. PhDr. Hlaváčková, Ludmila, CSc., Ústav dějin lékařství, 1. lékařská fakulta UK Praha
Prof. PhDr. Hledíková, Zdeňka, CSc., Filozofická fakulta UK Praha
PhDr. Hojda, Zdeněk, CSc., Filozofická fakulta UK Praha
PhDr. Hořejš, Miloš, NTM Praha
PhDr. Hrdinová, Radmila, Právo, Praha
PhDr. Husová, Marcella, CSc., Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
Doc. Janko, Jan, CSc., Masarykův ústav – Archiv AV ČR, v. v. i., Praha
Mgr. Jonášová, Milada, Ph. D., Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
Mgr. Kábová, Hana, Masarykův ústav – Archiv AV ČR, v. v. i., Praha
Prof. RNDr. Karpenko, Vladimír, CSc., Přírodovědecká fakulta UK Praha
Ing. Kolečka, Zdeněk, Praha
PhDr. Koubská, Vlasta, NM Praha
Doc. PhDr. Kouřil, Miloš, Filozofická fakulta UP Olomouc
Mgr. Kryšpínová, Jitka, Fakulta sociálních věd UK Praha
Prof. RNDr. Kučera, Antonín, Ph. D., Fakulta informatiky, Masarykova univerzita Brno
Doc. PhDr. Kučera, Martin, CSc., Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
Doc. PhDr. Kyselá, Miroslava, CSc., Ostrava
PhDr. Lacina, Vlastislav, CSc., Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
PhDr. Ludvová, Jitka, CSc., Divadelní ústav Praha
Mgr. Macek, Ondřej, Praha
PhDr. Makariusová, Marie, Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
Mgr. Martínek, Jiří, Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
PhDr. Martínek, Miloslav, CSc., Praha
PhDr. Musilová, Dana, CSc., Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové
PhDr. Němeček, Jan, DrSc., Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
Doc. PhDr. Nosek, Bedřich, CSc., Husitská teologická fakulta UK Praha
PhDr. Novotný, Gustav, CSc., Historický ústav AV ČR, v. v. i., Brno
PhDr. Novotný, Jiří, CSc., Ph. D., Archiv České národní banky Praha
PhDr. Pehr, Michal, Masarykův ústav – Archiv AV ČR, v. v. i., Praha
PhDr. Petišková, Ladislava, Praha
Mgr. Pokludová, Andrea, Ph. D., Filozofická fakulta Ostravské univerzity Ostrava

Mgr. Rája, Martin, Historické muzeum Slavkov u Brna
Prof. Dr. Reitterer, Hubert, Wien
PhDr. Richter, Karel, CSc., Praha
Doc. PhDr. Ryantová, Marie, CSc., Jihočeská univerzita České Budějovice
Bc. Sehnal, Jiří, Praha
PhDr. Sekyrka, Tomáš, NG Praha
Mgr. Stella, Marco, Fakulta humanitních studií UK Praha
Mgr. Sterneck, Tomáš, Ph.D., Historický ústav AV ČR, v. v. i., České Budějovice
Doc. PhDr. Svobodný, Petr, CSc., Archiv UK Praha
PhDr. Šimůnek, Robert, Ph.D., Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha
PhDr. Šindlář, Jiří, CSc., Brno
Mgr. Šmerha, Vít, Archiv ČVUT Praha
Doc. RNDr. Šolc, Martin, CSc., Matematicko-fyzikální fakulta UK Praha
Doc. PhDr. Šouša, Jiří, CSc., Filozofická fakulta UK Praha
JUDr. Šouša, Jiří (jr.), Právnická fakulta UK Praha
PhDr. Štogrová, Jarmila, Praha
Ing. Švandrlík, Richard, Mariánské Lázně
Mgr. Táborecká, Alena, Národní biografický ústav Slovenskej národnej knižnice Martin
Mgr. Těšínská, Emilie, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Praha
Mgr. Tomášková, Petra, Archiv VUT Brno
PhDr. Tomeš, Josef, Masarykův ústav – Archiv AV ČR, v. v. i., Praha
Prof. PhDr. Uhlíř, Dušan, CSc., Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity Opava
PhDr. Vacek, Jiří, Slovanská knihovna NK Praha
PhDr. Vácha, Zdeněk, Praha
Doc. PhDr. Vlček, Pavel, CSc., Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i., Praha
PhDr. Voit, Petr, CSc., Strahovská knihovna Královské kanonie premonstrátů Praha
Doc. PhDr. Vošahlíková, Pavla, DrSc., Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha

REDAKČNÍ RADA

RNDr. Folta, Jaroslav, CSc.
Prof. PhDr. Hlaváček, Ivan, CSc.
PhDr. Hozák, Jan
Doc. PhDr. Charvát, Petr, DrSc.
Prof. PhDr. Janáčková, Jaroslava, CSc.
PhDr. Kubín, Petr, PhD.
Doc. PhDr. Kučera, Martin, CSc.
PhDr. Ludvová, Jitka, CSc.
Prof. PhDr. Pánek, Jaroslav, DrSc.
Prof. Ing. Průcha, Václav, CSc.
Prof. PhDr. Raková, Svatava, CSc.
PhDr. Rossová, Marcella, CSc. (vědecká tajemnice)
PhDr. Svatoš, Michal, CSc.
Doc. PhDr. Šedinová, Jiřina, CSc.
Prof. PhDr. Šedivý, Ivan, CSc.
PhDr. Tomeš, Josef (předseda)
Doc. PhDr. Vlček, Pavel, CSc.
Doc. PhDr. Vošahlíková, Pavla, DrSc. (místopředsedkyně)

BIOGRAFICKÝ SLOVNÍK ČESKÝCH ZEMÍ

DACÍK, Reginald Vincenc, *21. 1. 1907 Uherský Brod, † 21. 4. 1988 Moravec u Nového Města na Moravě, teolog, pedagog
Narodil se v rodině zedníka. Po ukončení obecné školy vstoupil do juvenátu dominikánského konventu v Praze a studoval na Arcibiskupském gymnáziu. 1925 přišel do noviciátu v Olomouci, kde 1926 složil řádové sliby a přijal řeholní jméno Reginald. Po roce noviciátu a třech letech studia filozofie na filozoficko-teologickém učilišti v tamním konventu odešel 1929 na Angelicum, dominikánskou teologickou fakultu, do Říma. 1931 byl vysvěcen na kněze, po dalších dvou letech studia teologie získal 1933 titul ThDr. Vrátil se z Říma a působil jako profesor dogmatiky na olomouckém učilišti. 1940–46 byl převorem pražského kláštera u sv. Jiljí, současně přednášel v Olomouci na řádovém učilišti a v arcidiecézním bohosloveckém semináři, který 1939 nahradil okupanty násilně uzavřenou bohosloveckou fakultu. 1950 byl zatčen při inscenovaném pokusu o přechod hranic, obviněn z velezrady a špionáže. Původně mu hrozil trest smrti, poté byl odsouzen k devatenáctiletému vězení. Po propuštění při amnestii 1960 pracoval jako opravář beden v závodě Fruta v Uherském Brodě. Od prosince 1965 se stal duchovním správcem sester kongregace sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě. Po odnětí tzv. státního souhlasu k výkonu kněžského povolání 1973 se vrátil do rodného domu a v sídle uherskobrodského farního úřadu budoval studijní knihovnu pro potřeby dominikánského řádu v ilegality. Na konci života odešel do charitního domova pro staré kněze v Moravci.

Věnoval se překladatelské činnosti, s olomouckými spolubratry přeložil *Theologickou summu* Tomáše Akvinského, traktát J. Savonaroly *Čiňte pokání*, redigoval sborníky, např. *Správnou cestou (Stavovská morálka)*, se S. Braitem řídil edici Krystal. Z D. rozsáhlé tvorby vynikla pětidílná *Věrouka pro laiky*, dále pojednání *Prameny duchovního života*, *Přehled teologie asketické a mystické* a vysokoškolská učebnice *Mravouka*. Články publikoval v časopisech *Pán přichází*, *Růže dominikánská*, *Na hlubinu*, *Filosofická revue*, *Jitro*, *Úsvit* a pod různými pseudonymy v *Katolických novinách*. Řada D. prací vycházela 1968 až 1970 v samizdatu, např. skripta pro bohoslovce *Úvod do teologie* (tiskem 1991) a *Úvod do Písma svatého*. Stal se členem odborných komisí, které posuzovaly soukromá mariánská zjevení (např. Turzovka); jejich stanovisko bylo, ve shodě s postojem mezinárodních komisí a s Kongregací pro otázky víry, negativní. Patřil k předním českým teologům své doby.

D: L. Nekvinda, R. D., Stručný biografický a bibliografický přehled, in: Německá mystika pozdního středověku, sv. 17, 1998, s. 79–85; Základy Katolické akce, 1939; *Věrouka pro laiky I–V*, 1937–1941; Škola dominikánské mystiky, 1938; *Prameny duchovního života*. Přehled teologie asketické a mystické, 1947; *Mravouka* 1946, 1947; překlady: J. Savonarola, *Čiňte pokání*, 1935; Sv. Tomáš Akvinský, *Theologická summa I–VII*, 1933–1947 (podíl na překladu).

L: D. Duka, P. ThDr. R. V. D., in: L. Nekvinda, c. d., s. 75–78; Z. Rotrekl, *Skrytá tvář české literatury*, 1993, s. 45–49; O. I. Štampach, *Nástin ekumenické teologie*, 1995, s. 35–36; *Česká filozofie ve 20. století* 2, 1995,

s. 31–32; *Všeobecná encyklopedie* 1, 1996, s. 501; SČF, s. 94 (s bibliografickým soupisem); Tomeš 1, s. 221; J. Hanuš, *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století*, 2005, s. 28–29; V. Novotný, *Teologie ve stínu*. Prolegomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století, 2007, passim.

MILOŠ KOUŘIL

DACÍCKÝ, Jiří Jakubův (též *DACZICENUS*, *DACŽITSKÝ*, *DASCHITSKY*, *von DATSCHITZ*, *od 1577* též *Jacobides*, *Jákob z Dačic*, *Jakobeus*, *Jakobides*, *Jakubův*, *Philoponus*), *? Dačice, † 1618 Praha, tiskář

Pocházel z rodiny blíže neznámého Marka Jakubova. Nejprve pracoval v Praze jako tovaryš u Jana Kozla st. Měšťanství na Starém Městě získal 1568, od té doby do 1618 provozoval vlastní dílnu, která i přes nevalnou pověst majitele patřila k řemeslně nadprůměrným střediskům českého předbělohorského knihtisku. Paralelně se živil knihkupectvím a příležitostně též jako nakladatel. S básníkem a překladatelem Tomášem Mitisem a svými kolegy Janem Kantorem Hadem a Janem Jičínským založil 1570 prodejní společnost v Karlově koleji, jejíž sklad kalvínské literatury byl 1571 úředně konfiskován. Dle starší literatury se stal nakladatelem díla Martina Filadelfa Zámorského, které pod názvem *Postila evangelická aneb Vejkladové na evangelia nedělní a sváteční* 1602 v Drážďanech vytiskl Michal Kapihorský. D. konflikty se zákonem doložili J. Jireček, A. Škarka a Z. Winter. Jako nekatolík byl nejméně třikrát vězněn za rozšiřování cenzurou neschválených publikací (1572, 1579, 1602). Pro pohorlivý život ho staroměstští konšelé 1606 zbavili měšťanství. D. se 1617 znovu oženil, sňatek však městská rada neakceptovala.

Vytiskl přes 100 českých a mnoho latinských a německých publikací. Rozsáhlejších jinojazyčných knih bylo méně, převládaly latinské humanistické příležitostné tisky. Vydavatelským programem i typografií výrobků se D. snažil konkurovat melantrišsko-veleslavínské tiskárně či Jiřímu Černému z Černého Mostu. Častěji než publikace jezuitů (Václav Šturm), které pak ochotně předkládal arcibiskupské cenzuře, tiskl domácí i přeloženou nekatolickou náboženskou literaturu (Tobiáš Závorka Lipenský, Sebastian Castellio, Lucas Osiander st.). Z dílny vycházely také kalendáře (Václav Zelotýn z Krásné Hory), knížky lidového čtení, novinové letáky a učebnice. Za D. prvotinu lze pravděpodobně považovat obnovené *Rozmlouvání společné čtyř bratří* (asi 1568) bratrského biskupa Benedikta Bavorského z Bavorsyně a Vlčího Pole, které již 1531 publikoval Pavel Olivetský. Tiskárna i později programově uváděla do oběhu starší, ale knihkupecky vděčné literární památky, např. knihu Erasma Rotterdamského *O přípravě k smrti a o rytíři křesťanském* (1570). Pro novokřtěnské publikum vyšel u nás málo známý Zwingliho překlad *Das gantz New Testament* (1570), jako reedice curyšského vydání z roku 1533. U D. vzniklo také další vydání Václava Miřinského *Písně Starého zákona gruntovní a velmi utěšené* (1577). Kancionál ve skromnější typografické

úpravě tiskla už o desetiletí dříve vdova Markéta Kozlová. Ze staršího pražského vydání (asi 1550) D. obnovil *Snář velmi pěkný* Vavřince z Březové (1581). Podle tehdy už nedostupného Aorgova tisku 1533 reeditoval mluvnici Beneše Optáta, Petra Gzela a Václava Filomata *Gramatika česká v dvojí stránce, ortographia předkem ... etymologia potom* (1588). Ze starší produkce Mikuláše Bakaláře převzal vyprávění *Historia a život svatých Barláma a Jozafata* (1593) a asi z Hadovy tiskárny přetiskl *Nový zákon, totižto všeckna písma evangelická s epistolami* (1596).

Českými překlady zpřístupňoval širšímu lidovému publiku starší cizojazyčnou produkci (např. Matthaesus Meisner, *Historica tragaedia. Nová žalostivá hra z Biblí svaté vybraná o strašlivém podvrácení Sodomy a Gomorry*, 1586). Menší kapacitu dílny věnoval málo vydávané naukové próze: pojednání Matěje Grylla z Gryllova *O kometách, kdy a kterejch let jsou se ukazovaly a jaké účinky a proměny v světě s sebou přinášely* (1578) či Adama Zalužanského ze Zalužan *Methodi herbariae libri tres* (1592). Dílna se nevyhýbala ani rozšiřování jednolistů s aktuálními náměty, jako byla např. u nás dosud neznámá Codicillova zpráva *Von einem schrecklichen und wunderbarlichen Cometen, so sich ... M. D. LXXVII. Jahrs am Himmel erzeiget hat* (1577), jejíž česká verze z téhož roku bývala s výhradami připisována tiskárně Michaela Peterla st.

Ve srovnání s kolegy D. často užíval typografické ozdůbky (typický trojlístek na ohnutém stonku) a lišty s křesťanskými Ctnostmi. Pozdně renesanční rám zvyšoval estetický vzhled díla a suploval ilustrace. Nejlépe byl doložen na 35 podepsaných a na 4 typograficky anonymních jednolístech shromážděných v konvolutu soudobého sběratele Václava Dobřenského z Černého Mostu (dnes pražská Strahovská knihovna). Pro vydání kompilátu Matouše Walkemberského z Walkemberku *Zahrádka růžová žen plodných* (1577) měl k dispozici starší štočky Rößlina porodnického spisu, vydaného Mikulášem Klaudyánem v Mladé Boleslavi 1519. Tiskárnou D. prošly medailony z Kuthenovy *Kroniky o založení Země české* (1539). Novější dřevořezy více otiskoval jen v náboženských textech (např. *Osianderova postila* 1589, odtud znovu *Nový zákon* 1596) a na novinových letáčích.

Po D. smrti spravovala tiskárnu ve prospěch dědiců manželka **Anna D.**, která se do rodiny přivdala 1617. Její aktivity dokládá čtyřlístové *Vitání aneb Vinš k šťastnému příjezdu ... pána Fridricha falckraběte ... do Měst pražských ... léta 1619* (1619?), které napsal budoucí tiskař a faktor Zikmund Léva z Brozáněk. D. syn z prvního manželství **Jan Otmar Jakubův D.** (též Jacobus, Othmar, Ottmar, * ?, † 13. 4. 1609) provozoval vlastní živnost 1589–1609, kdy byl zavražděn. Jeho tiskárna se nalézala do 1605 ve stejném domě jako dílna otce. Dosud nebylo zjištěno, do jaké míry oba tiskaři užívali stejný typografický materiál. Určitou provázanost dokládá to, že *Postila, totiž Krátcí vejkladi na evangelia* Lucase Osiandera st. (1589), kterou vytiskl otec, měla stejné novozákonní

dřevořezy, jakých užil syn Otmar při tisku Osianderova díla *Biblí malá, obsahujíc v sobě z Starého zákona celoroční řeči Boží, epistolý a evangelia z Nového* (1599). Snahu potlačit zastarávající renesanční kánon titulní strany ukazuje mědiryt polních květů v Lodereckerově úpravě Vrančičova sedmijazyčného slovníku *Dictionarium septem diversarum linguarum* (1605). D. dílna tiskla jen druhou, gramatickou část a na zbytku kooperovala s Mikulášem Štrausem. Otmar D. vydával především knižní minuce a kalendáře. V otcových stopách pokračoval i při obnově středověkých povídek *Život Adamův, aneb jinak od starodávna Solfernus* (1600) nebo *Letopisové trojánští* (1605). Také *Kronika trojanská* Guida de Columny byla v dílně D. obnovena, a to již potřetí.

L: A. Baďurová, Rudolfský knihstisk v Bibliografii cizojazyčných bohemikálních tisků z let 1501–1800, in: *Knihy a dějiny* 4/1, 1997, s. 21–39; K. Chyba, *Slovník knihtiskařů v Československu od nejstarších dob do roku 1860*, in: *Sborník Památníku národního písemnictví Strahovská knihovna 1–19* (přílohy), 1966–1984, s. 72–73; J. Martínek, Ke studiu pozdních humanistických tisků, in: *Sborník Památníku národního písemnictví Strahovská knihovna 2*, 1967, s. 59–70; M. Rothkegel, The Hutterian brethren and the printed book. A contribution to anabaptist bibliography, in: *The mennonite quarterly review* 74, 2000, s. 51–85; A. Škarka, Ze zápasů nekatolického tisku s protireformací (Literární a tiskařská aféra z r. 1602), in: *ČCH* 42, 1936, s. 1–55, 286–332, 484–520; Voit, s. 195–196; Z. Winter, *Řemeslnictvo a živnosti XVI. věku v Čechách*, 1909, s. 275; B. Wižďalková, *Glosy na okraj Lékařských knih mistra Křišťana*, in: *Pocťa dr. Emmě Urbánkové. Spolupracovníci a přátelé k 70. narozeninám* (ed. P. R. Pokorný), 1979, s. 475–503.

PETR VOIT

DAČICKÝ, Ondřej (pův. jm. *Ondřej Křivoláček*), * 1510?, † 29. 8. 1571 *Kutná Hora, měšťan, královský rychtář a hofmistr, autor historických zápisů*

Syn Matěje z Dačic, usedlého v Kutné Hoře; původ jména není zcela jistý, podle některých zdrojů odkazuje k městu Dačice, podle jiných starších, pochází z Polska. Jako kraječ sukna se 1532 oženil s Annou Kaňovou, vdovou po obchodníkovi se sukem Martinu Křivoláčkovi, a s jejím obchodem převzal, jak tehdy bylo obvyklé, i příjmení jejího manžela a začal se nazývat Ondřejem Křivoláčkem. S Annou měl čtyři děti (Magdalena, Tobiáš, Matěj, Václav), z nichž ho přežil zřejmě jedině syn Tobiáš († před 1583). Manželka brzy zemřela. 1538 se oženil znovu s o devět let mladší Dorotou (1519 až 1566), dcerou kutnohorského primase Mikuláše z Práchnan na Kbele (a jeho manželky Justiny z Hor), která mu přinesla bohatství i společenskou vážnost, díky nimž mohl proniknout do prostředí městské rady a kolem 1540 se začít uplatňovat v politickém životě města. Měl blízko k umírněným konzervativcům, konfesijně se neskrývaně připojil k luterství. Ve stavovském odboji 1547 sice Kutná Hora zachovala neutralitu, přesto byla postižena panovníkovými opatřeními. Na místo královského rychtáře, jehož povinností bylo dohlížet na závažná jednání a usnesení městské rady a potlačovat v zárodku jak projevy nespokojenosti s panovníkem a jeho úřady, tak i snahy měšťanstva o větší míru nezávislosti, jmenoval 1551

Ferdinand I. v Kutné Hoře D. Byl však o několik měsíců později obtížného úřadu zproštěn a byl dosazen do úřadu horního hofmistra, který zaujímal v hierarchii vládních úřadů vyšší místo; 1553 byl D. z úřadu na vlastní žádost uvolněn. Za vystupování proti mincmistrovi, pražskému měšťanovi Petru Hlavsovi z Liboslavě, jehož hospodaření bylo značně ztrátové, byl uvězněn, propuštěn na vysokou kauci. Zřejmě kvůli intrikám ztratil důvěru panovníka, který nepotvrdil jeho povýšení mezi erbovní měšťany. D. se stáhl z veřejného života, usadil se s rodinou na tvrzi v Lorci u Kutné Hory a úspěšně se věnoval vaření piva a hospodářským záležitostem. Hned po smrti Ferdinanda I. znovu požádal o erb a dosáhl úspěchu, byť po delší době: 1571 vydal Maxmilián II. erbovní list, kterým bylo D., zv. Ondřej Křivoláček, přiznáno právo na erb i nové jméno s přídomkem, na základě něhož se on i jeho potomci mohli psát jako Dačičtí z Heslova. Poté, co na Lorci zemřel, byl pochován (stejně jako jeho žena) v chrámu sv. Barbory. S manželkou Dorotou měl 14 dětí (Jan, Anna, Mikuláš I., Václav II., Simeon, Sigmund I., Lidmila, Mikuláš II., Jindřich I., Kateřina, Justina, Mikuláš III., Jindřich II., Sigmund II.), z nichž většina zemřela v dětském věku (synové Mikuláš I., Simeon a Jindřich II. na mor během jediné noci 1554), otce přežili jen tři synové: Jan (1539 až 1582), Václav II. (1544–1575) a Mikuláš III. (1555–1626), a dcery Anna a Justina.

Někdy po 1552 převzal D. do držení paměti příslušníků manželčiny rodiny, tj. Práchnanských, které v podobě historického kalendáře, obsahujícího významné události národních dějin od 10. století a dále i významné především kutnohorské dobové události, založil v 2. polovině 15. století Bartoš z Práchnan († 1510) a pokračovali v nich jeho synové Jan starší († 1521) a Mikuláš (1485–1550) z Práchnan. D. dokončil VII. oddíl kroniky (1550–70) a samostatně sepsal oddíl XI. (chronologicky uspořádané záznamy o událostech 1527–46) a XII. (1534–71). V záznamech kroniky se projevil jako vzdělaný a mimořádně pečlivý autor s nadáním pro analistiku, protože se mohl opírat o vlastní politické zkušenosti. V D. textech byl patrný i osobitý přínos, především přísný zřetel k třídění faktů, obsažnost a pečlivá formulace záznamů či zdokonalení komentujících glos (využívajících latinu i příklady z lidového jazyka), na které pak navázal jeho syn Mikuláš. I zásluhou D. tak bylo možno *Paměti Práchnanských* (a Dačických z Heslova) v době jeho smrti srovnávat s nejlepšími soudobými kronikářskými díly.

D: Část oddílů VII. a oddíl XI. a XII. v původních pamětech rodiny Práchnanských (později Pamětech Mikuláše Dačického z Heslova), in: A. Rezek (ed.), *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova I–II, 1878–1880* (Památky staré literatury české V/III); J. Mikulec (ed.), *Mikuláš Dačický z Heslova. Paměti* (s úvodem J. Janáčka), 1996.

L: F. B. Mikovec, *Mikuláš Dačický z Heslova a na Kbele*, in: ČČM 28, 1854, č. 1, s. 71–87; A. Rezek, *K biografii Dačických z Heslova*, in: *Sborník historický* 4, 1886, s. 185n.; P. M. Veselský, *Pánové Dačičtí z Heslova od jejich*

počátku až na naše doby vůbec, jakož i Mikuláš Dačický z Heslova, 1886; OSN 7, s. 847–848; E. Leminger, *Rodný dům Mikuláše Dačického z Heslova*, in: *Kutnohorské příspěvky k dějinám vzdělanosti české* 3, 4, 1927, s. 133–135; J. Fiala, *Odkud pocházel Ondřej Křivoláček, zakladatel rodiny Dačických z Heslova*, in: tamtéž 11, 2–3, 1949, s. 41–48; J. Mikulec (ed.), c. d.

MARIE RYANTOVÁ

DAČICKÝ z Heslova, Mikuláš, * 23. 12. 1555 Kutná Hora, † 25. 9. 1626 Kutná Hora, měšťan, spisovatel

Syn Ondřeje D. z Heslova (1510?–1571) a jeho druhé manželky Doroty z Práchnan, již třetího jména, dva dříve narození stejnojmenní bratři předčasně zemřeli. O D. nejranějším mládí, stráveném v tzv. Biskupském domě (který si otec koupil 1536, dnes na Komenského náměstí; jeho původním majitelem byl sidonský biskup Filip de Villanuova) a na tvrzi v Lorci, kam se rodina 1559 přestěhovala, se nedochovaly zprávy. Není známo, zda navštěvoval některou z městských škol v Kutné Hoře, nebo ho vyučoval soukromý preceptor. Základy vzdělání mohl získat v rodině, která již od praděda Bartoše z Práchnan patřila mezi kulturně vyspělé. Doma se D. mohl současně částečně seznámit s některými hospodářskými zásadami. 1570 jej dal otec i přes luterské vyznání na výchovu k opatovi benediktinského kláštera v Kladrubech u Stříbra Josefu Wronovi z Dorndorfu a Biskupova (který byl dosti nekonformní a rozporuplnou osobností), aby se naučil latinsky a vzdělal se v literárním umění. Důvody volby zůstaly nejasné, v úvahu připadala domněnka, že se otci vymkla synova výchova z rukou a pobyt v Kladrubech měl být formou nápravy, případně, že si otec přál, aby se D. seznámil se zcela odlišným, jazykově nečeským prostředím, a pobyt v klášteře byl míněn i jako lekce v respektování náboženských, národnostních i společenských protikladů. V úvahu však připadalo i hypotetické příbuzenství s opatem nebo prostá důvěra v jeho pedagogické schopnosti. Není ani zřejmé, čemu se D. v Kladrubech naučil a do jaké míry splnil pobyt účel. Největším přínosem tak nejspíše bylo seznámení se s opatovou tolerancí ve věcech víry a dozrání k cílevědomému pozorování okolního života a k životnímu nadhledu. Již 1571 se D. musel po otcově smrti vrátit do Kutné Hory, v klášteře pak znovu pobýval 1576 a 1577. Nadále se pak věnoval zahálčivému životu a vzdal se osobních ambicí jak v hromadění majetku, tak v získávání hodností a úřadů. Po dosažení dospělosti si vylepšoval rozpočet odprodejem nemovitostí nebo důlních podílů, navštěvoval přátele či zajížděl do Prahy, ale většinu času trávil s příležitostnými kumpány v kutnohorských výčepech a hostincích, takže vstoupil už od mládí do obecného povědomí jako hrdina nevázaných pitek, pohoršlivých milostných avantýr, rvaček a šarvátek na veřejných místech a různých skandálů, které končily před městským soudem. Historikové však nezřídka v líčení D. nectností i schopností přeháněli a zejména v beletrizujících pracích byla jeho prostopášnost dramatizována a romantizována až za únosné hranice, takže výsledkem se stala legendární postava zosobňující mravní úpadek předbělohorských Čech.

Život D. výrazně ovlivnila událost 1582, kdy v šarvátce v hostinci zlatníka Jiříka Engelmajera u Kouřimské brány v Kutné Hoře usmrtil Felixe Novohradského z Kolovrat, následně byl zatčen, uvězněn a postaven před soud. Původní rozsudky změnilo císařovo rozhodnutí 1584, na jehož základě byl D. nejprve odsouzen k deseti letům vyhnanství ze země a zaplacení kauce na propuštění z vězení, nakonec však byl vypovězení zproštěn. Ještě před uzavřením procesu se D. vrátil ke starým zvyklostem, v nichž mu zcela nezabránilo ani nové uvěznění 1587 a následně opětné propuštění na vysokou kauci. Určité zklidnění přinesl 1590 sňatek s Alžbětou († 1610), dcerou zlatníka Jiřího Mládky, který přispěl i k vyřešení D. zhoršené majetkové situace. Manželství zůstalo bezdětné. Aby učinil zadost svým měšťanským povinnostem (a nejspíše z nedostatku peněz, za které by za sebe někoho najal), uposlechl 1594 výzvy kutnohorské městské rady a spolu se svým švagrem Matyášem Vodolínským z Vodolína a bratranci Mikulášem, Václavem a Janem Šatnými z Olivetu se připojil s několika žoldnéři ke kutnohorské městské milici a zúčastnil se tažení proti Turkům, v jehož čele stál Petr Vok z Rožmberka. Česká zemská hotovost, shromážděná v táboře u Znojma, se vydala do Uher na obranu pevnosti Rábu (Győr). Cestou došla zpráva, že pevnost kapitulovala před tureckým obležením, takže se vojsko od Prešpurku vydalo na cestu zpět. Od 1613 musel D. v obnoveném procesu, o jehož pokračování od 1602 usilovala dcera zavražděného Kateřina Javornická, opětne čelit obvinění ze smrti Felixe Novohradského z Kolovrat. Byl uvězněn a odsouzen a nakonec nucen zaplatit vysokou částku 125 kop grošů českých. Proto musel prodat dům v Miránkovské ulici, který kdysi vyženil, přestěhovat se do najatého bytu a žít ve skrovnějších poměrech. Nadále sledoval soudobé dění a především vývoj směřující k povstání 1618, které však odsoudil. I když mu pak další vývoj dal za pravdu, pozoroval jej s nelibostí a výtkami zejména vůči kutnohorské rekatolizaci. Dříve než musel sám zaujmout ve věcech víry rozhodující stanovisko, zemřel. Byl pochován v kostele sv. Barbory vedle své matky.

V literárním odkazu D. se dochovaly *Paměti*, v nichž navázal na práci několika generací předků, ale jeho podíl byl nejpodstatnější. K práci na nich se zřejmě odhodlal až po sňatku, za jejich autora se začal sám označovat po návratu z tureckého tažení. Začal revizí a redakcí starších textů, v nichž pak pokračoval po celý život, a tak se nejvíce zasloužil o jejich konečnou literární podobu. Jeho vlastní záznamy začínaly 1574 a byly jednoznačně zaměřeny na soudobé dění. Přitom vycházel z úředních dokumentů, tištěných a opisovaných zpráv i ústních informací, budoval si i dokumentaci a projevil pozoruhodnou politickou a historickou orientaci a rozhled. Svě záznamy doplňoval osobitými a zasvěcenými komentáři k různým událostem a společenským jevům, které se staly nedílnou a místy i hlavní složkou výkladu a tím i zajímavým svědectvím o myšlenkových obzorech české společnosti přelomu

16. a 17. století. Díky nim získaly texty vyšší literární úroveň a proměnila se i jejich vnitřní struktura.

Souběžně s *Paměti* vznikala básnická sbírka *Prostopravda*, vydaná 1620 a obsahující různé kritické průpovídky a britké satirické výpady. Ta patřila k prvním česky psaným sbírkám básní domácího autora, její literární úroveň však nedosáhla kvality *Paměti*.

D: Paměti, Prostopravda, 1620.

L: F. Palacký (ed.), Výpisy z pamětí p. M. D. z H., in: ČČM 1, 1827, s. 77 až 89; 2, 1828, s. 39–52, 81–94; 3, 1829, s. 25–38, 76–82; F. B. Míkovec, M. D. z H. a na Kbele, in: tamtéž 28, 1854, č. 1, s. 71–87; A. Rezek (ed.), Paměti M. D. z H. I–II, 1878–1880 (Památky staré literatury české V/III); týž, K biografii Dačických z Heslova, in: Sborník historický 4, 1886, s. 185n.; P. M. Veselský, Pánové Dačičtí z Heslova od jejich počátku až na naše doby vůbec, jakož i M. D. z H., 1886; OSN 7, s. 847–848; E. Leminger, Rodný dům M. D. z H., in: Kutnohorské příspěvky k dějinám vzdělanosti české 3, 4, 1927, s. 133–135; M. Novotný (ed.), M. D. z H., Paměti, 1940 (Národní klenotnice 10); E. Petrů – E. Pražák (ed.), M. D. z H., Prostopravda – Paměti, 1955 (Živá díla minulosti 9); J. Špět, Neznámé doplňky k Pamětem M. D. z H., in: Listy filologické 88, 1965, s. 56–62; E. Pražák (ed.), M. D. z H., Paměti, 1975; J. Janáček, M. D. z H. Očitý svědek české renesance, in: DaS 14, 1992, č. 6, s. 24–29; J. Mikulec (ed.), M. D. z H. Paměti (s úvodem J. Janáčka), 1996.

MARIE RYANTOVÁ

DADÁK, Arnošt, * 5. 11. 1858 Kelč u Valašského Meziříčí, † 9. 8. 1937 Milotice nad Bečvou, redaktor, vydavatel, pedagog, hospodářský spisovatel, podnikatel, zemědělský odborník
Narodil se jako deváté dítě v početné rodině mlynáře (z dalších dvanácti sourozenců se dospělosti dožili Kateřina, Anděla, Antonie, Marie, František a Zikmund). Jejich matkou byla Antonie Albrechtová, pocházející z Plumlova († 1894), otcem Florian D. (1818–1887). Německou hlavní školu při piaristické koleji a městskou reálku vychodil D. v Kroměříži. Učitelství studoval nejprve v Olomouci, pak na nově založeném českém vzdělávacím ústavu v Příboře. Po maturitě 1877 nastoupil jako učitel v rodišti. Tam ho během čtyřletého působení ovlivnil vlastenecký ředitel školy František Kříčka, otec básníka Petra Kříčky a skladatele Jaroslava Kříčky. 1881 odešel D. do Milotic u Hranic (dnes Milotice nad Bečvou) a stal se poté správcem školy. Od 1885 se uplatňoval jako odpovědný redaktor a spolupracoval s valašskomeziříčským tiskařem a knihkupcem Františkem Vaňkem na jím založeném týdeníku *Valašské hlasy*. Ty se za D. vedení staly prvním politickým listem Valaška a D. prvním novinářem tohoto regionu. Od 1886 vydával čtrnáctideník *Radhošť*. K činnosti kolem *Valašských hlasů* přizval svého bratra Františka, odpoutal se od Vaňky, tiskl dále v jeho nástupnické knihtiskárně u bratří Chračinů ve Valašském Meziříčí a 1889 připojil k *Valašským hlasům* měsíční hospodářskou přílohu *Valašský hospodář*. 1892 se stala samostatným odborným měsíčním periodikem a *Valašské hlasy* zcela nahradila. 1894 přejmenoval D. přílohu *Valašský hospodář* na *Hospodář* a vydávání přenesl do Milotic. Nový název *Milotický hospodář* i nová podoba

zajistily od 1896 D. listu mezi venkovským obyvatelstvem Moravy, ale i Čech a Slovenska místo jednoho z nejpoužívanějších českých hospodářských periodik. Od 1903 vydával D. svůj druhý tematicky podobně orientovaný časopis na zahradnictví a chov drobného hospodářského zvířectva *Praktický rádce pro zahradnictví a chov drobného zvířectva* (později ...*pro zahradu, dům a dvůr*), od 1904 tiskl kapesní *Malé kalendáře Milotického hospodáře* (1905–37, do 1948 ve vydávání pokračoval syn). Dobové oblíbené kalendářního čtení u venkovského obyvatelstva vyhověl rovněž od 1921 *Velkým zábavně-poučným kalendářem Milotického hospodáře* s rozsáhlou beletristickou částí, přinášející zejména romány a povídky z vesnického prostředí od dobových spisovatelů (K. L. Kukla, F. Hrnčič, J. Klecanda, Q. M. Vyskočil, J. Jahoda, M. Kyzlinková aj., a od 20. let v grafické úpravě J. Konůpka). Romány prodával D. i samostatně, nebo jako soubor nazvaný *Románová příloha Milotického hospodáře*. K listu *Milotický hospodář* vytvořil D. rovněž edici *Knihovna Milotického hospodáře*, která se v takřka šedesáti svazcích intenzivně až do 1948 (za působnosti D. syna) věnovala vydávání odborných zemědělských, zahradnických a chovatelských příruček, publikací i populárních návodů zaměřených na polní i luční hospodářství, chovatelství, sadovnictví, ovocnářství, květinářství, včelařství, lesnictví, myslivost, hospodářské stavitelství, na vedení domácnosti, právní otázky aj. za přispění zejména učitelů a praktických odborníků jako autorů. Do D. edice psal příručky o ovocnářství Arnošt Hapala, syn D. sestry Kateřiny (Katuše) D., provdané za Františka Karla Hapalu. Ta a Marie Konůpková-D. vydaly v edici jednu z nejpoužívanějších kuchařek první republiky, *Kuchařku československé hospodyně*. Ilustrace k ní pořídil Jan Konůpek, od 1916 Mariin manžel.

Jako podnikatel se D. uplatňoval od 1904, kdy se vzdal učitelství a věnoval se již jen práci redaktora (publikoval pod šifrou -dák) a vydavatele svých listů. Tehdy spolu s ukázkovými zahradami a ovocnářskými školkami založil výrobní a obchodní podnik „Družstvo Hospodář v Miloticích nad Bečvou“. Zprvu továrna na drobnější potřeby pro zemědělce, později na hospodářské stroje se záhy stala jedním z nejznámějších podniků v Čechách. 1925 zřídil vedle své vily nazvané Hospodář pro rozšiřující se vydavatelskou činnost vlastní tiskárnu družstva Hospodář. Byl skvělým řečníkem, cílevědomě přispíval k šíření pokroku v českém zemědělství a na poli osvěty v době, která obracela svůj zájem ke zkvalitňování zemědělských prací a života na venkově. V Miloticích byl zakladatelem řady organizací a spolků jako Sboru dobrovolných hasičů, místního odboru Ústřední Matice školské, tělovýchovné jednoty Sokol. Zasloužil se o přestavbu místní školy, 1937 byl jmenován místopředsedou a čestným členem Syndikátu zemědělských novinářů a spisovatelů ČSR v Praze, stal se čestným členem ČAZ, Učitelské jednoty v Hranicích, od 1921 členem mysliveckého sdružení Pobečví Hustopeče nad Bečvou aj. Byl jmenován čestným občanem Hranic a Milotic.

V otcově činnosti pokračoval jeho syn **Zdeněk D.** (1893 až 1972). Do řízení podniku se zapojoval postupně po absolvování studií, a to reálného gymnázia ve Valašském Meziříčí, vyšší hospodářské školy v Přerově a obchodní školy. Podílel se na redakci otcových publikací, od 1927 stál jako odpovědný redaktor v čele vlastního listu *Noviny z Milotic*, které jako časopis pro hospodářský průmysl a přízněná odvětví také redigoval 1927–33. Ještě za otcova života se zcela osamostatnil, když si na základě získané knihkupecké a nakladatelské koncese 1929 zřídil vlastní podnik, pro nějž počal užívat označení Nakladatelství a knihkupectví Milotického hospodáře. Po smrti otce převzal veškerou jeho vydavatelskou činnost, od 1937 vedl i družstvo Hospodář. Za okupace byl spolu se svými spolupracovníky zatčen pro činnost v Sokole. Po odsouzení ve Vratislavi k třem a půl letům byl vězněn ve Straubingu, vydávání obou časopisů bylo zastaveno. Po válce z nich D. obnovil jen *Milotického hospodáře*, kterého do 1949 vydával ve své redakci v pražském nakladatelství Brázda. List definitivně zanikl 1952. Milotickou tiskárnu převzal 1949 podnik Sigma pumpy, avšak i ta záhy zanikla.

D: A. D., Začátky Milotického hospodáře, in: VČAZ 9, 1933, s. 63–65.

L: Kulturní adresář ČSR 1, 1934, s. 68; E. Reich, Život a dílo A. D., in: VČAZ 13, 1937, s. 770–772; J. Smetáček, Život A. D. je hluboko vyoraná brázda, in: Milotický hospodář 48, 1937, srpen; Naučný slovník aktualit (ed. Z. Tobolka) 1, 1938; F. Obrtel, Z rodopisu A. D., in: VČAZ 19, 1943, č. 8 a 9, s. 534 a passim; A. Frel, Životní dílo A. D., in: Záhorská kronika. Vlastivědný sborník Záhoří, Pobečví a Oderských hor 26, 1948, říjen, č. 2, s. 16–18; J. Vopravil, Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře, 1973, s. 487; J. Vrána, A. D. – první novinář na Valašsku, in: Zpravodaj Okresního vlastivědného muzea ve Vsetíně, 1992, s. 50–53; M. Mikulcová – M. Gracík, Kulturní toulky Valašskem, 2001; Okres Vsetín, 2002, s. 606; Kniha a národ 1939 – 1945 (ed. A. Zach), 2004, s. 45, 52–54; týž, Slovník českých nakladatelství 1848–1949, 2007–2009 (www.slovník-nakladatelství.cz); V. Fišmistrová, Publicista D. radil také hospodyněm, in: Nové Přerovsko 17, č. 44, s. 19, 31. 10. 2008; č. 45, s. 12, 7. 11. 2008; č. 46, s. 19, 14. 11. 2008.

P: Biografický archiv ÚČL Praha.

MARCELLA HUSOVÁ

DADÁK, Arnošt, * 5. 9. 1887 Valašské Meziříčí, † 5. 4. 1939 Valašské Meziříčí, výrobce kávy, obchodník

Narodil se v rodině mlynáře. O D. vzdělávání po ukončení povinné školní docházky není nic známo. Od mládí se chtěl věnovat obchodu. Svůj úmysl začal uskutečňovat 1905, kdy založil v rodném městě firmu Arnošt Dadák, dovoz a zpracování koloniálního zboží. Zpočátku se zabýval pouze prodejem kávy. Zrna sám ručně pražil a vozil na kole do obchodu svých příbuzných. Oblíbenost D. kávy, zpracovávané podle receptury pomalého a pečlivého pražení, stoupala a počet odběratelů se zvýšil natolik, že D. musel pro rozvoz zboží pořídit koňský potah. Ještě před první světovou válkou začal používat k topení plyn. Po 1918 rozšířil podnikání o novou pražírnu a také balírnu kávy. K ní 1923–30 připojil ještě balení čaje, kakaa a mandlí. Zároveň pořídil mlýn na kořeni a otevřel ve

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.